

Complicaties bij bloedafname van jonge Amerikaanse donors

Auteur J.W. Smeenk

Bron Eder AF, Hillyer CD, Dy BA, Notari EP 4th, Benjamin RJ. Adverse reactions to allogeneic whole blood donation by 16 en 17-year-olds. JAMA 2008;299:2279-86.

(Tijdschr Bloedtransfusie 2008;1:80-1)

In de recente discussie rondom een mogelijk nieuw systeem voor orgaandonaties kwam ook de leeftijd waarop jongeren zelfstandig mogen beslissen over wel of geen toestemming voor orgaandonatie, ter sprake. Voor de leeftijd van 16 jaar leek een zekere consensus te bestaan in enkele van de actualiteitenprogramma's. Zoals bekend moet men in Nederland al 18 jaar oud zijn om iets 'eenvoudigs' als bloed te mogen geven. In de Verenigde Staten (VS) bestaat in 22 staten de mogelijkheid om (met toestemming van de ouders) al op 16-jarige leeftijd bloed te geven; in 2 andere staten zonder toestemming van de ouders. In een recent artikel in *Journal of the American Medical Association* beschrijven Anne Eder en collega's hemovigilantiedata die uitwijzen dat bij jonge donors meer complicaties optreden bij bloeddonatie dan bij volwassen donors.

Het artikel maakt onderscheid in 3 groepen: minderjarige donors (16 en 17 jaar oud); jongvolwassenen (18 en 19 jaar oud) en volwassenen (20 jaar en ouder). Naast het onderscheid in deze 3 groepen is onder meer gekeken naar het geslacht en de donatiestatus. Van de onderzochte ingezamelde donaties kwam 8,2% voor rekening van de 16- en 17-jarigen en 9,6% van de groep 19- en 20-jarigen.

De 9 'American Red Cross regions' die betrokken waren bij het onderzoek, registreerden 67.978 complicaties bij volbloeddonaties (3,8% van het totaal). Voor 16- en 17-jarigen was dit 10,7%, voor 18- en 19-jarigen 8,3% en voor volwassenen 2,8%. De meest voorkomende complicaties in alle 3 de groepen waren lichthoofdigheid en dreiging van flauwvallen (894,8; 683,1 en 198,7 per 10.000) en kleine hematomen (118,3; 105,0 en 74,6 per 10.000 voor de respectievelijke leeftijdscategorieën). Flauwvallen en vasovagale complicaties waren omgekeerd evenredig met de genoemde leeftijdscategorieën (53,1;

33,4 en 8,0 per 10.000). Het opvallendst was het grotere aantal verwondingen als gevolg van flauwvallen bij 16- en 17-jarigen (5,9 per 10.000 ten opzichte van 2,4 per 10.000 bij 18- en 19-jarigen en 0,4 per 10.000 in de groep van 20 jaar en ouder). Bijna de helft van alle verwondingen kwam voor bij de groep 16- en 17-jarigen, en vaak was externe medische hulp noodzakelijk (hersenschudding, hechtingen, tanden, gebroken kaak).

De onderzoekers geven geen harde verklaring voor de waargenomen verschillen in complicaties bij donaties, maar wijzen wel op processen in de thalamus, de baroreceptorgevoeligheid, en de leeftijdsafhankelijke verschillen in respons op fysieke en emotionele stress die een rol zouden kunnen spelen.

Van de 16-jarigen met een geringe complicatie kwam 52% binnen 12 maanden opnieuw doneren, van de 16-jarigen zonder complicaties 73%. Bij een ernstige complicatie kwam slechts 31% voor een tweede donatie (30 van de 98). Een negatieve ervaring heeft een duidelijke invloed op de beslissing om wel of niet opnieuw bloed te geven.

Inmiddels haalt het Amerikaanse Rode Kruis ruim 8% (2006) van de donaties bij donors van 16 en 17 jaar. Een belangrijke bijdrage, afkomstig uit een -via de 'highschools'- makkelijk toegankelijke groep met een lage incidentie van transfusie-overdraagbare infecties, waarvan drie kwart na de eerste complicatievrije donatie terugkomt. Wanneer de donorleeftijd ook in andere staten in de VS zou worden verlaagd, is berekend (door anderen dan Eder et al.) dat jaarlijks 200.000 donaties aan de 15 miljoen ingezamelde volbloedeenheden kunnen worden toegevoegd.

Europese regelgeving stelt de minimumdonatieleeftijd in principe op 18 jaar, de leeftijdsgrens die ook in Nederland geldt. Onder bepaalde voorwaarden is 17 jaar volgens Brussel mogelijk. Bij de discussies in Brussel

komt verlaging van de leeftijd om bloed te mogen geven met regelmaat terug. Mocht het zover komen, dan is -aldus het JAMA-artikel- extra waakzaamheid geboden. Een analyse van de meldingen van complicaties bij donaties van jonge Nederlandse donors (18 en 19 jaar) is ondertussen wellicht iets voor dit tijdschrift.

Correspondentieadres

Dhr. drs. J.W. Smeenk, staflid onderzoeksbeleid

Sanquin Concernstaf

Postbus 9892

1006 AN Amsterdam

E-mailadres: jw.smeenk@sanquin.nl